

Regeringskansliet

Tal från Justitiedepartementet

Anförande av inrikesminister Mikael Damberg på OSSE:s årliga konferens om antiterrorism

Publicerad 21 april 2021

Under 2021 är Sverige är ordförandeland i OSSE – Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. OSSE:s konferens om antiterrorism genomfördes digitalt den 21 april 2021. Mikael Dambergs avslutningsanförande hölls på engelska.

Excellencies, ladies and gentlemen,

I am particularly pleased to address you here today. I have devoted a lot of my time to strengthen Swedish policies and laws as well as introduced new practices to prevent and strengthen our society's resistance against violent extremism and terrorism. International cooperation with partners is strong and needs to be developed continuously to ensure that our societies can protect our populations from terrorist attacks.

During the past two days, you as participants have discussed preventing and countering terrorism and violent extremism in a changing global security landscape. The devastating proliferation of Covid-19 has contributed to increased polarization. New technologies are used not only to facilitate our daily lives, but also misused by terrorists. To meet the new landscape, we have to adjust and develop our tools to prevent violent extremism and counter terrorism.

To do exactly that, I, together with my colleagues in the EU, adopted a joint statement last November on how to take the EU's counter terrorism agenda forward. Yesterday the EU counter terrorism coordinator gave an in-depth

overview of the EU approach.

The respect for international law, including human rights and fundamental freedoms, is the basis on which all our work is built. We have heard numerous examples on why the respect for human rights and fundamental freedoms is critical, also when countering the misuse of the internet for terrorist purposes. Corruption, the lack of respect for rule of law, violations of human rights and fundamental freedoms increase the risk of grievances, which might lead to radicalization and violent extremism. States have the primary responsibility to combat terrorism, but we do also have an obligation to respect human rights and fundamental freedoms, democratic principles and the rule of law. This perfectly illustrates what is meant by the OSCE's concept of comprehensive security.

We must continue to pay attention to root causes of violent extremism. Terrorist groups across the ideological spectrum try to exploit grievances and vulnerabilities to polarize, divide and erode trust in democratic institutions. Existing socio-economic and political challenges, real or perceived feelings of victimization, are used to recruit followers and expand the support base of terrorist groups. The pandemic has worsened the situation, which has been highlighted by several speakers. Promoting tolerance and inclusive societies is pivotal to tackling root causes.

In the online world, we as participating States need to find ways to address harmful and illegal content online while protecting and promoting human rights and fundamental freedoms. Examples of how to go about this have been discussed. We have heard about the challenges for small and medium-sized tech companies to remove content online, but also positive stories on media literacy and how smaller companies work with bigger ones. I believe a multi-stakeholder approach with the involvement of civil society and the private sector is a way forward.

Regarding rehabilitation and reintegration. Developing and maintaining safe and orderly prisons, avoiding overcrowding and understaffing, establishing links between prison and probation, and developing rehabilitation and reintegration programs are essential. There is a need to support not only the individual, but also the community as a whole. A community that lacks housing, infrastructure, schools and employment opportunities will most probably face more challenges when reintegrating returning individuals. And we need individualized age- and gender- responsive approaches to create sustainable solutions. As has been highlighted during the conference, there is a huge demand to be met.

On the important issue of gender; the conference has emphasized that women can have a variety of roles in terrorist organizations. We need to take this into account when developing policies for preventing violent extremism as well as for countering terrorism. If we fail to recognize this, women's radicalization might go undetected and women's access to rehabilitation and reintegration programs will be insufficient. That being said, women are often victims of terrorism and their roles can differ over time. Gender responsive analysis is a necessity in preventing violent extremism and countering terrorism and should be mainstreamed throughout.

As we are soon coming to the end to this conference, I would like to thank the close to 600 participants for making it a success. We would not have had such a rich discussion without the diversity of participants representing governments, civil society, academia, the private sector, and international and regional organizations.

Thanks.

Regeringskansliet

Tal från Justitiedepartementet

Anförande av Mikael Damberg på konferensen Mötesplats Samhällssäkerhet

Publicerad 31 mars 2021

Digital konferens den 24 mars 2021 Det talade ordet gäller.

Hej och tack för möjligheten att delta här idag!

Under den pågående pandemin har vi fått vänja oss vid att mötas digitalt. Även om jag såklart ännu hellre hade träffats på riktigt, så är jag glad över detta tillfälle som Mötesplats samhällssäkerhet erbjuder – nämligen att få prata till professionen inom Sveriges krisberedskap och civila försvar.

Dessvärre kunde jag inte delta live, men jag ville ändå passa på att skicka en hälsning.

2020 blev onekligen inte som vi tänkt det. Att vi skulle drabbas av en gigantisk kris i form av en pandemi var det få som kunde föreställa sig. Coronaviruset har slagit hårt mot Sverige, men också övriga världen.

Konsekvenserna av viruset är mycket allvarliga. Många människor har dött och många riskerar fortsatt att bli allvarligt sjuka. Sjukvården och äldreomsorgen har varit hårt påfrestad under en lång tid. Även de ekonomiska konsekvenserna är påtagliga.

Samhället har behövt ställa om och vi har alla tvingats ändra våra beteenden och göra uppoffringar av olika slag. Det som vi känt som vardag har förändrats, ställts in eller skjutits upp.

Klart är att vi inte är igenom den här krisen men på ett sätt är situationen mycket annorlunda mot förra året. Nu är vaccinationen igång och det ger

goda möjligheter att få en bättre situation framöver!

Jag vet att ni har två huvudteman under den här konferensen – ”Krisberedskap och samhällets motståndskraft” och ”Samhället i gråzon och krig” och det är också dessa områden jag nu kommer att uppehålla mig vid.

Den regering jag ingår i har höga ambitioner med arbetet att återuppbygga det civila försvaret.

Under 2021 förstärks det civila försvaret med 1 miljard kronor och under kommande år ökar satsningen stegvis. Tillsammans med de medel som tillfördes redan 2018 innebär regeringens förslag att civilt försvar förstärks med totalt 4,2 miljarder kronor år 2025.

Detta är den största satsningen på civilt försvar i modern tid.

I totalförsvarspropositionen konstaterar regeringen att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Totalförsvarets förmåga måste därför fortsätta att stärkas, och Sveriges förmåga att hantera höjd beredskap och ytterst krig behöver stärkas på bred front. I detta arbete har det civila försvaret en central roll.

Vi har hört det förut, men det tåls att upprepas, det militära försvaret är helt beroende av att ett antal funktioner i samhället fungerar.

Under den kommande försvarsbeslutsperioden kommer det därför vara särskilt viktigt att arbetet med att stärka motståndskraften i de viktigaste samhällsfunktionerna vidareutvecklas och fördjupas.

De områden som vi särskilt pekar ut i propositionen är ordning och säkerhet, skydd av civilbefolkningen, hälso- och sjukvård, livsmedel och dricksvatten, finansiell beredskap, transporter, energiförsörjning samt elektroniska kommunikationer och post.

Allt detta ska det civila försvaret kunna bistå Försvarsmakten med vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

De satsningar som regeringen föreslår kommer också att bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fredstid, såsom pandemier, skogsbränder och cyberattacker.

Samtidigt som vi bygger ett starkare totalförsvar stärker vi alltså samhällets

grundläggande robusthet och förmåga att hantera svåra påfrestningar i fredstid.

Nu går vi in i nästa fas – det pågår flera utredningar som förväntas ge viktiga byggstenar för utvecklingen av totalförsvaret. Och jag har nyligen mottagit Barbro Holmbergs utredning om det civila försvaret.

Denna utredning kommer att utgöra en stomme för att skapa tydligare ansvars- och ledningsförhållanden och en stärkt samordning inom civilt försvar och krisberedskap.

Som en första del av den fortsatta hanteringen kommer betänkandet att remitteras brett och därefter beredas inom Regeringskansliet. Vårt mål är att kunna genomföra de föreslagna åtgärderna så snart som möjligt inom den pågående försvarsbeslutsperioden.

Vi har även fler nya utredningar på gång för att komma framåt i flera viktiga frågor på området. Vi har redan tillsatt en utredning om systemet för att varna allmänheten och under året kommer utredningar om skyddet av civilbefolkningen och en nationell försörjningsberedskap att inledas.

Regeringen kommer under försvarsbeslutsperioden även att inrätta ett tvärsektoriellt näringslivsråd där näringslivet och branschorganisationer ska delta i utvecklingen av svensk försörjningsberedskap. Det här är ett sätt för regeringen att få med näringslivets perspektiv i utvecklingen.

Som ni hör har vi ett omfattande arbete framför oss. Det civila försvaret inkluderar hela samhället och arbetet med att återta förmågan behöver ske målinriktat över tid. Detta kommer inte ske över en natt.

Samtidigt är det viktigt att betona vikten av att vi fortsätter stärka våra förmågor inom det civila försvaret och krisberedskapen parallellt med att vi hanterar den krissituation vi befinner oss i.

Detta är helt nödvändigt för att vi ska vara förberedda på nästa krissituation som drabbar vårt land. Troligtvis är nästa kris något helt annat än en pandemi.

Jag vill även säga några ord om den breddade hotbilden och gråzonsproblematiken.

Vårt samhälle ska vara rustat för att möta hela hotbilden som sträcker sig längs en hotkala från fredstida hot till hot om väpnat angrepp och krig.

Vi kan konstatera att så kallade hybrida hot riktas mot Sverige redan idag. Det handlar om staters eller statsunderstödda aktörers användning av olika medel för att avsiktligt störa samhällets funktionalitet eller påverka opinioner, beslutsfattare och demokratiska processer.

Den här typen av antagonistiska angrepp genomförs mot Sverige, och hoten riktas i hög grad mot samhället i sin helhet. Det behöver därför ske en generell förmågeutveckling för att kunna hantera den bredare hotbilden och de hybrida hoten i fredstid.

Detta ställer tydliga krav på att man i ansvariga verksamheter kan identifiera och möta statsunderstödda antagonistiska hot i fredstid. Förmågan att identifiera och hantera denna typ av hot måste förbättras inom olika myndigheter och i krisberedskapssystemet samlat. Aktörer inom området ordning och säkerhet är av särskild betydelse i det här sammanhanget.

Kännedom om befintliga regler behöver spridas, uppgifter i totalförsvaret och samhällets krisberedskap behöver övas och det krävs förmåga att sätta sig in i motståndarens perspektiv.

Regeringen har redan vidtagit en mängd åtgärder som vi bedömer kommer att stärka Sveriges förmåga att försvara oss mot denna bredare hotbild. Säkerhetsskyddet är av grundläggande betydelse för vår förmåga att hantera antagonistiska hot och för att minska sårbarheter på alla nivåer i samhället. Sedan den 1 januari i år har vi en ny lagstiftning som innebär en möjlighet att stoppa överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet och viss egendom som kan skada Sveriges säkerhet. Därutöver arbetar regeringen med att ta fram lagstiftning som bland annat möter behoven av en ambitionshöjning när det gäller tillsynen och ett bättre skydd när säkerhetskänslig verksamhet exponeras för utomstående.

En annan viktig del i detta är att stärka informations- och cybersäkerheten. En central komponent i detta arbete är det nationella cybersäkerhetscenter som inrättades förra året. Cybersäkerhetscentret kommer att ge konkret

effekt på Sveriges förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska hot.

Det är även viktigt att stärka Sveriges psykologiska försvar. Under krissituationer vet vi att risken för ryktesspridning kan öka. Både för att människor omedvetet och av okunskap sprider felaktigheter, men det kan också bli en grogrund för desinformation, där avsändaren medvetet sprider felaktigheter.

I händelse av kris och krig är det centralt att hela befolkningen får tillgång till korrekt och enhetlig information. Det civila försvaret ska ha förmågan att upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att säkerställa försvarsviljan.

Därför avser regeringen under nästa år att inrätta en ny myndighet som ska ha det överordnande ansvaret för att utveckla och samordna Sveriges psykologiska försvar.

Alla dessa delar som jag har nämnt är viktiga för att stärka Sveriges förmåga att möta den breda hotbild vi står inför.

Som ni hör är det mycket på gång och många av er som deltar på Mötesplats samhällssäkerhet är viktiga för att ta utveckling av det civila försvaret och krisberedskapen framåt.

Tack för att jag fick delta här idag!

Regeringskansliet

Tal från Justitiedepartementet

Presentationsbilder vid pressbriefing med inrikesminister Mikael Damberg

Publicerad 09 mars 2021

Inrikesministern gav en lägesbild om skjutningar och gängkriminalitet utifrån ny statistik samt en genomgång av regeringens åtgärder på området

Regeringskansliet

Tal från Justitiedepartementet

Anförande av Mikael Damberg på UN Congress on Crime Prevention and Criminal Justice

Publicerad 08 mars 2021

Digital konferens i Kyoto, Japan, 7 mars 2021. Talet hölls på engelska, nedan en översättning till svenska. Det talade ordet gäller.

Fru ordförande, ers excellenser, mina damer och herrar!

Jag vill inleda med att uttrycka min djupaste tacksamhet till Japans regering för er gästfrihet och ert engagemang som värd för den här kongressen, trots utmaningarna med en global pandemi.

Jag vill också tacka UNODC:s sekretariat och verkställande direktör för ansträngningarna med att anordna den 14:e FN-kongressen om brottsförebyggande arbete och straffrätt.

Sverige stöder kommissionär Ylva Johanssons uttalande på Europeiska unionens vägnar. Jag skulle nu vilja utveckla närmare en av de viktiga frågor som hon tog upp.

Mäns våld mot kvinnor måste upphöra. Världen befinner sig just nu i en fruktansvärd pandemi som har synliggjort ojämlikheter och vidgat klyftan mellan kvinnor och män. Våld mot kvinnor och flickor har ökat, och det är ett av de yttersta uttrycken för ojämlikhet.

Vi välkomnar att Kyotoförklaringen innehåller en artikel om våld i hemmet som ett uttryck för vår gemensamma beslutsamhet att förebygga och motverka våld mot kvinnor.

Vår feministiska regering har som mål att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv och att få ett slut på våldet mot kvinnor. I överensstämmelse med detta genomför Sverige just nu en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin lyfter fram vikten av förebyggande insatser och mäns delaktighet och ansvar i arbetet mot våld. Jag vill ge er några exempel:

Regeringen har gett Polismyndigheten i uppdrag att integrera jämställdhetsaspekter i allt sitt arbete. Det har lett till mer resurser och fler utredare för att bekämpa våld i hemmet och brott mot kvinnor. Arbetet leds av åklagare med särskild kompetens och erfarenhet.

I Sveriges sexualbrottslagstiftning är alla sexuella handlingar som inte är baserade på samtycke straffbelagda. Det är även straffbelagt att köpa sexuella tjänster, något som har visat sig vara ett värdefullt verktyg i förebyggandet av människohandel för sexuella ändamål.

Det är helt avgörande att internationella åtaganden efterlevs, och Istanbulkonventionen utgör ett viktigt verktyg för uppföljning. Sverige arbetar för bättre förebyggande åtgärder, inbegripet behandlingsprogram för de som gör sig skyldiga till våld i hemmet och sexuellt våld.

Problemen går dock djupare än så. Våldsbrott mot kvinnor är ett internationellt problem. Det används som ett vapen i krig och terrorism, och som ett verktyg inom den organiserade brottsligheten genom människohandel.

För att ta itu med de här brådskande frågorna och stärka möjligheterna till ansvarsutkrävande måste vi fullt ut utnyttja de internationella verktyg och samarbetskanaler som finns.

Jag uppmanar er alla att arbeta tillsammans med oss. Genom att verka för jämställda förutsättningar stärker vi våra demokratier och främjar vi fred och social sammanhållning.

Jag vill avsluta med att tacka er alla för er uppmärksamhet. Vi uppskattar verkligen möjligheten att få delta i den här veckans samtal.

Regeringskansliet

Tal från Justitiedepartementet

Tal av inrikesminister Mikael Damberg vid Folk och Försvars rikskonferens 2021

Publicerad 12 januari 2021

Den 12 januari 2021. Det talade ordet gäller.

Ers Majestät,

Ers Kungliga Högheter,

Ärade tittare,

För exakt ett år sedan deltog jag på Folk och Försvars rikskonferens på plats i Sälen. Då talade jag om utvecklingen av det civila försvaret, att det befinner sig i en intensiv fas och jag beskrev hur återtagandet av det civila försvaret kommer att kräva både förnyade analyser och överväganden eftersom verkligheten och världen har förändrats.

Jag var också tydlig med att det kommer krävas stora investeringar för att utvecklingen av det civila försvaret ska komma vidare.

Därför är jag stolt över att regeringspartierna efter en överenskommelse med Centerpartiet och Liberalerna, i september förra året levererade den största satsningen på civilt försvar i modern tid.

Tillsammans med de medel som tillfördes 2018 innebär satsningen att civilt försvar sammanlagt förstärks med 4,2 miljarder kronor till och med 2025.

Vi har nu en finansierad totalförsvarsproposition som pekar ut inriktningen för den kommande försvarsbeslutsperioden.

Under den kommande försvarsbeslutsperioden är det särskilt viktigt att

arbetet med att stärka motståndskraften i de viktigaste samhällsfunktionerna vidareutvecklas och fördjupas. Låt mig ge några exempel på vilka dessa områden är.

Oavsett om det handlar om fredstida kriser eller krig måste hälso- och sjukvården fungera. Därför är hälso- och sjukvården också det sakområde inom det civila försvaret som tillförs mest pengar under den kommande försvarsbeslutsperioden.

Satsningarna inom området kommer på sikt att bland annat innebära en stärkt förmåga att snabbt kunna öka antalet vårdplatser och ha en större lagerhållning av både läkemedel och sjukvårdsmateriel.

Energiförsörjningen behöver vara robust – i vardagen, under fredstida kriser och vid höjd beredskap och ytterst vid krig. Vi är också mer beroende av att elektroniska kommunikationer fungerar och är stabila.

En tryggare livsmedelsförsörjning och säkrare dricksvattenleverans är också förmågor som stärker vårt samhälle. Transporter måste alltid fungera, annars uppstår det snabbt bristsituationer, och stora delar av vårt samhälle stannar upp.

Finansiella tjänster, som till exempel pensionsutbetalningar, behöver upprätthållas och detta är beroende av en fungerande energiförsörjning och stabila elektroniska kommunikationer.

Alla dessa områden är exempel där regeringens satsningar inom civilt försvar ska bidra till bättre beredskap och starkare motståndskraft.

Satsningen innehåller också finansiering av det nationella cybersäkerhetscentret som inrättades i slutet av förra året. Cybersäkerhetscentret kommer att ge konkret effekt på Sveriges förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska hot mot vårt land.

Dessutom ska en ny myndighet för psykologiskt försvar inrättas 2022.

När vi samlades på Folk och försvars rikskonferens i januari förra året visste vi inte att vi stod inför en gigantisk kris i form av en global pandemi.

Konsekvenserna av coronaviruset är mycket allvarliga. Människors liv är hotade och tusentals människor har dött i vårt land. Sjukvården och äldreomsorgen är fortsatt hårt påfrestad. Många riskerar att förlora sitt arbete och sin försörjning.

Samhället har behövt ställa om och vi har alla tvingats ändra våra beteenden och göra uppoffringar av olika slag. Det vi har känt är att vår vardag har förändrats, ställts in eller skjutits upp.

Samtidigt som vi hanterar den här allvarliga situationen vi befinner oss i måste vi också förbereda oss på nästa krissituation som kan drabba vårt land. I dagarna, bara just nu, pågår en situation i delar av landet där SMHI för första gången på över tio år har klass 3-varnat för stora mängder snö.

Det här är exempel på kriser, väderfenomen och andra händelser i vårt samhälle som tvingar oss människor att ställa om, att företag agerar annorlunda, att myndigheter och kommuner agerar. Det är det här vi måste ha förmåga att hantera; olika former av kriser parallella och inte bara planera för den kris som senast uppstod.

Det är också därför försvarspropositionen har en bred ansats för att kunna möta den breda och komplexa hotbild vi står inför.

Coronapandemin har blottlagt brister i vårt samhälle och visat på behovet av en robust krisberedskap och ett motståndskraftigt civilt försvar. Inte minst har den visat på behovet av en stark försörjningsberedskap.

Men pandemin har också visat att frivilligorganisationer och näringslivet har varit på tårna för att hantera den bristsituation som har uppstått under pandemin.

Vi har sett flera initiativ där frivilligorganisationer har bidragit med ideella krafter för att underlätta för människor i vårt land. Företag har ställt om sin verksamhet och tillverkat det som behövs mest – som exempelvis munskydd, visir och handsprit. Men även gjort stora insatser i testverksamheten eller i den stora vaccinationssatsningen som sker globalt.

Näringslivet har visat ett stort samhällsengagemang under covid-19 pandemin och det är tydligt att det finns en solidaritet och en förmåga att hjälpa till när det verkligen behövs.

Jag vill redan nu inleda en tätare dialog med näringslivet och kommer därför i morgon att genomföra ett rundabordssamtal med ett antal företag och branschorganisationer för att få deras perspektiv på hur näringslivet kan involveras mer i försörjningsberedskapen.

Jag menar att det är helt centralt att ta tillvara på näringslivet engagemang och förmåga i den fortsatta utvecklingen av det civila försvaret.

För att ytterligare utveckla försörjningsberedskapen gav regeringen i somras FOI [Totalförsvarets forskningsinstitut] i uppdrag att analysera vissa övergripande frågor avseende nationell försörjningsberedskap.

Det kunskapsunderlag som FOI redovisade till regeringen kommer att utgöra ett viktigt underlag för den utredning som regeringen avser att tillsätta under våren

Den kommande utredningen kommer att titta på frågor om vad en nationell samordnad försörjningsberedskap ska omfatta och hur den bör organiseras och finansieras.

Regeringen kommer dessutom under försvarsbeslutsperioden att inrätta ett tvärsektoriellt näringslivsråd där näringslivet och branschorganisationer ska delta i utvecklingen av svensk försörjningsberedskap. Det här är ett sätt för regeringen att få med näringslivets perspektiv i utvecklingen av det civila försvaret.

Säkerhet är något vi bygger tillsammans – inom Sverige men också i samarbete med andra länder. Som ni alla vet har Sverige och Finland en lång tradition av att samarbeta inom det militära området. Mycket har också hänt på senare år på det här området.

Nu vill jag avslöja att vi också för samtal om att fördjupa samarbetet med Finland även inom civilt försvar och krisberedskapen.

Därför kommer jag i närtid att träffa min finska ministerkollega och underteckna en avsiktsförklaring med ambition att steg för steg fördjupa samarbetet med Finland även inom det här området.

Det finns också andra initiativ på det här området. Hanaholmens kulturcentrum för Sverige och Finland har tagit initiativ till fördjupat samarbete kring civil krisberedskap och krishantering.

Inom det nordiska krisberedskapssamarbetet Haga har vi på det senaste ministermötet i december pekat på vikten av att fördjupa vårt samarbete och att beredskapsmyndigheterna fördjupar samarbetet i frågan om värdlandsstöd, det vill säga att ta bort gränshinder som försvårar stöd mellan de nordiska länderna vid kris.

Vi har sedan länge ett gott samarbete med våra nordiska grannar när det gäller polis och brottsbekämpning. Men vi och våra grannländer ser behovet av att stärka även detta ytterligare.

Sverige och Finland har förhandlat ett bilateralt polissamarbetsavtal och vi hoppas kunna avsluta förhandlingarna inom en snar framtid. Avtalet kommer att kunna förenkla polisens vardagliga arbete i gränstrakterna mellan Sverige och Finland.

Avslutningsvis, Sverige ska vara rustat för att kunna hantera många olika sorters hot. Totalförsvaret ska utformas för att kunna möta ett väpnat angrepp. Det är den hotbilden som är dimensionerande för hur vi utformar det civila försvaret.

Samtidigt måste vi också ha förmågan och planeringen för att kunna hantera en breddad hotbild från främmande makt som är aktuell i alla konfliktnivåer. Så kallade hybrida hot som riktas mot Sverige redan i dag.

Med de här breda satsningar vi gör bedömer vi att förmågan att försvara oss mot denna bredare hotbild kommer att öka.

Vi har ett omfattande arbete framför oss. Det civila försvaret innefattar hela samhället och återuppbyggandet behöver ske målinriktat över tid.

Under den kommande försvarsbeslutsperioden får ansvariga aktörer stora resurstillskott och nu kommer det tas konkreta steg framåt i arbetet.

Nu går vi in i nästa fas – vi kommer att ta emot viktiga utredningar framöver. Jag tänker särskilt på utredningen om civilt försvar, som hanterar frågor om tydligare ansvars- och ledningsförhållanden och en stärkt samordning inom civilt försvar.

Vi kommer också att tillsätta nya utredningar för att komma framåt i flera viktiga frågor – skyddet av civilbefolkningen, systemet för att varna allmänheten samt hur en nationell försörjningsberedskap bör organiseras är utredningar som vi planerar inleda under början av 2021. Regeringen konstaterar också i totalförvarspropositionen att det behöver göras en översyn av personalförsörjningen inom det civila försvaret.

Återuppbyggandet av det civila försvaret kommer inte ske över en natt. Men med den här historiskt stora satsningen tar vi ytterligare steg i arbetet med att bygga ett starkare totalförsvaret och därmed också ett starkare samhälle och ett tryggare Sverige.

Tack!

Regeringskansliet

Tal från Justitiedepartementet

Inrikesminister Mikael Dambergs tal vid Förintelsens minnesdag

Publicerad 28 januari 2020

Stora synagogan, Stockholm 27 januari 2020 Det talade ordet gäller.

Överlevande, excellenser, vänner.

Idag tänker jag på den syn som mötte de sovjetiska soldaterna, när de befriade Auschwitz-Birkenau för exakt 75 år sedan.

Den syn som mötte soldaterna när de klev förbi taggtråden och in på en plats med svältande människor och barn som lämnats att dö.

Bergen av lik, resväskor och ägodelar. Håret som rakats av. Resterna av gaskamrarna.

För varje steg soldaterna tog, såg de fler och fler av nazismen, antisemitismen och massmordets yttersta konsekvenser.

Soldaterna klev rätt in i civilisationens avgrund.

I dag 75 år senare deltar drygt 50 stats- och regeringschefer, däribland Stefan Löfven, vid en minnesceremoni på samma plats.

Statsministrarna kommer påminnas om hur långt mänskligheten kan falla.

Och de kommer gemensamt ställa krav på vår generations ansvar att föra insikterna och lärdomarna från Förintelsen vidare.

Vid ceremonin i Auschwitz-Birkenau, liksom här ikväll och vid många

minnesstunder runt om i Sverige deltar det överlevande.

Jag vill rikta mig särskilt till er överlevande som deltar här och vid andra minnesceremonier runt om i landet. Till alla er som hjälpt Sverige att förstå vad som faktiskt skedde för 75 år sedan.

Leon Rytz överlevde Treblinka och kom till Sverige. Han berättade senare om lägervakten som sköt ihjäl en mor och hennes barn, för att bebisen inte slutade gråta.

Livia Fränkels har berättat för oss om hur det var att ta farväl av sin familj. Hur hennes mor tvingades ifrån sina döttrar, på väg in i förintelselägret.

Den italienske Auschwitz-fånge Primo Levi har sagt att;

”det är varken lätt eller behagligt att gräva i denna avgrund av ondska. (...) Man är frestad att vända sig bort med en grimas och vägra att se och höra: men det är en frestelse som man måste motstå.”

Många överlevande har valt att berätta trots att ni tvingats gräva i en avgrund av ondska.

För mig är det den största insats som gjorts för att skydda kommande generationer från antisemitismen och dess yttersta konsekvenser.

Därför vill jag, å regeringens vägnar, rikta ett stort tack till er.

För med era berättelser har ni gjort Sverige till ett bättre land.

Nu är det vår tur, vårt ansvar, att ta deras vittnesmål vidare.

För vi måste konstatera att antisemitismen lever vidare.

Att den lever vidare i vår tid. I vårt Sverige.

Vi tvingas konstatera att många inte känner sig trygga som jude. När tjejer och killar inte vågar bära kippa eller davidsstjärna öppet. Inte kan uttrycka sin kultur och religion fritt.

Vi har sett hur synagogor attackeras, hur nazisters propaganda sprids på internet, hur den sprayas på judiska föreningslokaler.

Idag tvingas vi konstatera att antisemitismen lever i vänster- och högerextrema kretsar, att den finns i fundamentala islamistiska miljöer

och bland människor som flytt till Sverige men växt upp med antisemitisk propaganda i sina hemländer.

Men också i de rum som ofta vill kalla sig fördomsfria.

De sprider hat och myter om judar, ifrågasätter Förintelsen, framhärdar med alternativa fakta, för att man inte längre ska kunna lita på vad som var sant. Det är samma strömningar som en gång möjliggjorde gaskamrarna som lever vidare i dag.

Just därför är hågkomsten av Förintelsen och kampen mot antisemitismen en envis, långsiktig strid som måste föras av varje generation.

Därför ska Sverige fortsätta se till att våra barn får besöka Förintelsens minnesplatser.

Så att de också får se taggtråden, resväskorna, namnen på barnen.

Därför ska vi fortsätta utbilda lärare och fler offentligt anställda om Förintelsen. Och därför ska ett museum om Förintelsen öppnas i Sverige.

Så att fler – här och i framtiden – ska få samma erfarenheter som stats- och regeringscheferna som besöker Auschwitz idag.

Men det räcker inte med vad vi gör i Sverige.

En gång drev vi frågan om en internationell minnesdag för Förintelsen i FN. Och nu är det hög tid för nästa initiativ.

Antisemitismen är ett gift som också sprider sig utanför Sveriges gränser. Därför har statsministern bjudit in stats- och regeringschefer, forskare och civilsamhället till Malmö i oktober.

Så att vi gemensamt kan ta nya steg framåt i kampen för hågkomst av Förintelsen och mot antisemitismen.

Och valet av Malmö som plats för forumet är symboliskt viktigt. Judar som flydde över Öresund landsteg i Malmö. Och situationen avseende antisemitism i Malmö är allvarlig.

Det är inget vi blundar för. Det är något vi ska adressera med beslutsamhet.

Att vi högtidlighåller Förintelsens minnesdag var inte alltid självklart. Det krävdes initiativ och det krävdes ansträngningar.

Liknande initiativ och ansträngningar kommer behövas av oss, av nästa generation och av nästnästa.

Det är vår skyldighet att minnas.

När vi ser hur det går att ironisera över barn som just omkommit i en flygkrasch.

När vi ser brandbomber kastas mot en synagoga.

När vi ser hur nazister öppet skriker ut sitt hat, hur de hotar judar och oliktankande.

När riksdagsledamöter kan ifrågasätta judars svenskhet.

När vi ser hur det går att ironisera över barn som just omkommit i en flygkrasch.

När vi ser brandbomber kastas mot judiska lokaler eller en flyktingförläggning.

När vi ser hur nazister öppet skriker ut ditt hat mot judar, muslimer eller homosexuella.

Minns då hur det började.

Vad det ledde till. Hur normförskjutningen fungerade. Hur avhumaniseringen fungerade.

Vi kan aldrig ta för givet att vi inte hamnar där igen. Men precis som Hédi Fried sätter jag mitt hopp och min tilltro till att de goda krafterna överväger.

Jag sätter mitt hopp till oss som samlats här ikväll.

Jag sätter min tilltro till att vi mobiliserar tillräckligt, för att det nu och i framtiden aldrig ska sluta som det gjorde då.

Att ha delat den här minnesstunden med er ikväll, sett ljusen på Raoul Wallenbergs torg och här i synagogan, hört berättelserna, det stärker mig i den övertygelsen.

Tack.

Regeringskansliet

Tal från Näringsdepartementet

Anförande av närings- och innovationsminister Mikael Damberg vid Vattenfalls extrastämma

Publicerad 15 december 2017

Stockholm, 12 december 2017. Det talade ordet gäller.

Herr ordförande, tack för ordet!

Vattenfall har en alldeles särskild plats i berättelsen om vårt Sverige. Som en av de viktigaste kuggarna i industrialiseringen av vårt land. Som arbetsgivare till tusentals och åter tusentals svenskar. Som leverantör av en av de mest grundläggande tjänster i våra hem. Men också på senare år en omdebatterad utsläppare av växthusgaser i Europa.

Stundtals omtyckt, stundtals kritiserad – alltid välkänd och påpassad.

Men det Vattenfall som idag möts på en extra bolagsstämma är ett bolag mitt i en metamorfos.

Det är med glädje jag kan konstatera att Vattenfalls resultat efter några riktigt tuffa år har stabiliserat sig. Miljardförluster har vänt till miljardvinster. Den finansiella ställningen i bolaget är starkare än på länge. Risknivån har sänkts.

Tack vare ett gediget strategiskt arbete är Vattenfall nu på rätt väg. Medarbetarna är mer engagerade än på länge vilket gör mig väldigt glad. Jag känner en stolthet för det arbete som gjorts och vill redan så här inledningsvis rikta ett stort tack till bolaget och alla anställda för de insatser som gjorts dessa år.

Som ägarminister ser jag positivt på att Vattenfalls investeringsplan innehåller ökade investeringar mot förnybar energi men också stora investeringar i nätverksamheten. Förnybart är framtiden och de svenska näten behöver samtidigt anpassas till den nya energimarknaden. Fossilbaserad elproduktion fasas ut och utgör en allt mindre andel av Vattenfall. Med utgångspunkt i riksdagens uppdrag, tog ägaren förra året ställning till styrelsens beslut om att sälja brunkolsverksamhet i Tyskland. Jag och regeringen är övertygad om att Vattenfall är ett starkare bolag utan brunkol. Det är faktiskt också så att kritikerna fick fel, inga nya gruvor har öppnats. Diskussionen i Tyskland om hur brunkolet ska fasas ut är alltjämt levande. Regeringen är helt övertygad om att brunkol inte tillhör framtidens energilandskap. Jag tycker man kan prata om det "nya" och det "gamla" Vattenfall. En metamorfos.

Det är ingen tvekan om att Vattenfall är viktigt för Sverige. Man skulle nog kunna säga att Vattenfall symboliserar många av de saker som gör oss stolta över vårt land:

- En fantastisk och kraftfull natur
- Kunskapen att omvandla naturresurser till värde
- Innovation och ingenjörskonst

Men jag tänker tillåta mig att bege mig utanför Sveriges gränser ett slag. Vi lever i en osäker och oförutsägbar värld. Ledarna för världens största länder förstärker oförutsägbarheten. Ekonomiska och sociala klyftor ökar och allt fler människor ställer sig tveksamma till om globaliseringen överhuvudtaget var av godo. Då ökar protektionismen och nationalismen, trots vi för bara 20 år sedan fick uppleva euforin i att riva murar och öppna oss för varandra.

Digitaliseringen förändrar hur vi människor lever, umgås, talar och arbetar. Inga människor, sektorer eller företag är oberörda. Somliga reagerar med nyfikenhet och entusiasm – andra blir rädda att förlora sitt jobb och bli utbytt mot en robot. Samhällsmodellen måste i det här läget kunna leverera både trygghet och redskap för omställning till både individ och företag. De länder som ställer om snabbast – kommer klara sig bäst.

Klimatförändringarna hotar hela mänsklighetens fortlevnad och vår planets grundläggande funktioner. En stor del av näringslivet gör sig redo att ställa om i grunden – men även i denna fråga ger världens ledare just nu otydliga signaler. Alla vet att vi måste framåt mot det gröna – men fortfarande finns de som pekar bakåt mot det bruna.

Behovet av långsiktighet, både för näringsliv och medborgare, har kanske aldrig varit så här stort men politiken uppvisar ofta en oförmåga att leverera just långsiktighet.

I denna nya och oförutsägbara värld har Sverige bättre förutsättningar än många andra länder. Svensk tillväxt är högre än jämförbara länder i Europa. Högre än vad som förväntas i Finland, Danmark och Norge. Tillväxten är bred och drivs av export och ökade privata investeringar - främst i bostadsbyggande - och konsumtion, både privat och offentlig. Trots politisk turbulens har vi de senaste åren kunnat enas om en mängd överenskommelser som ger långsiktighet och riktning till vårt land.

Inte minst gäller detta er i energisektorn. Genom den historiska energiöverenskommelsen har Sveriges riksdag enats om vägen mot ett 100% förnybart energisystem. Det klimatpolitiska ramverket ska bygga på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU. Politiken syftar till att förena:

- Ekologisk hållbarhet
- Konkurrenskraft
- Försörjningstrygghet

Sverige ska ha ett robust elsystem med en hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser. Det skapar långsiktighet och tydlighet för marknadens aktörer och bidrar till nya jobb och investeringar i Sverige.

Detta skapar förutsättningar för svensk industri att se ljust på framtiden igen. När jag tillträdde som näringsminister var just industrin en av mina viktigaste prioriteringar. Vår strategi Smart Industri har fokuserat på att skapa förutsättningar för att industrin ska växa i Sverige igen – baserat på att vi ska vara bäst på att klara både hållbarhetsomställningen och digitaliseringen.

Nu är industrins investeringar på en rekordnivå. Svenska industriföretag anställer nu fler i Sverige än i utlandet. Under första halvan av 2017 ökade den svenska exporten med hela 12 procent!

Mitt i denna utveckling står Vattenfall (och övriga energibolag) och levererar exakt det industrin behöver för att våga satsa: stabil och grön energi.

Som näringsminister är jag oerhört stolt över hela Sveriges näringsliv. Och en juvel i svenskt näringsliv är den statliga bolagsportföljen. Inte bara för att den innehåller flera företag som är framgångsrika. Utan

också för att de statliga bolagen har ledande roller i många av de avgörande utvecklingskliven som Sverige idag står inför.

Jag tänker på processindustrins transformation som får oss att sikta på något som för bara några år sen var otänkbart: stål utan kol. Om elektrifieringen av fordonsflottan och batterirevolutionen och inte minst vår omställning till ett helt förnybart energisystem.

Vattenfall har en roll att spela i alla dessa processer.

Låt mig säga något om hur jag ser på Vattenfalls framtid. Jag följer med stort intresse Vattenfalls arbete för att öka andelen förnybart både i Sverige och i Europa. Vindkraft ligger i framkant men även solkraft har en framtida plats. I dialog med Vattenfalls styrelse och ledning har jag diskuterat bolagets väg mot att bli fossilfritt inom en generation. Detta bör leda till en sänkt risknivå och därmed ett stabilare Vattenfall framöver. Det tror jag gynnar alla.

Jag är mån om att Vattenfall säkerställer en god balans mellan avkastning och risk i de investeringsbeslut som fattas. Historiskt har Vattenfall haft en stor exponering mot konventionell- och fossilbaserad elproduktion som t.ex. kol. Sådana energislag bär ofta hög risk, eftersom de är fullt utsatta för förändringar i elpriset. Dessutom bär de miljö- och klimatrisker men också risker kopplat till respekten för mänskliga rättigheter. När Vattenfall nu accelererar sina investeringar mot förnybar energi är det naturligtvis viktigt att bolaget väl balanserar de risker som återfinns i sådan energiproduktion. Återigen, ett Vattenfall med lägre risk bör leda till en mer stabil intjäning. Då ökar förutsättningarna för stabila och förutsägbara utdelningar, vilket gynnar hela svenska folket.

De nya mål som beslutas i dag har tagits fram genom ett ambitiöst arbete som har involverat både ägare och bolag. Det är viktigt att målen är förankrade hos bolaget, så att de kan bidra till att ägaren, styrelse, ledning och medarbetare drar åt samma håll. Arbetet inbegriper också en hållbarhetsanalys som slutfördes samtidigt som ekonomiska mål-projektet.

Jag ska nu lite övergripande presentera de nya ekonomiska målen
Låt mig börja med lönsamhetsmålet. Avkastning på sysselsatt kapital ska uppgå till minst 8 %. Nivån är utmanande men uppnåelig för bolaget
- den täcker kapitalkostnaden
- och den ligger i paritet med kapitalmarknadens förväntningar på liknande bolag.

Vi tror att det kan vara svårt att investera till det gamla målet om 9 % utan att öka risken i portföljen, givet dagens låga elpriser och förändrade marknadsförutsättningar. Det nya målet är därför en signal att investeringar med lägre risk kan göras. Jag vill betona att det nya målet inte ska tolkas som enklare att nå utan snarare är en funktion av vilka tillgångsslag Vattenfall förväntas investera i.

Energisektorn präglas som bekant av långa investeringscykler. Det innebär att avkastningen på medellångsikt till stor del styrs av redan genomförda investeringar. Det är därför rimligt att förvänta sig att Vattenfall levererar på det gamla målet under nuvarande prognosperiod. Jag förväntar mig också att det nya lönsamhetsmålet, liksom det gamla, kommer att fortsätta att fungera som ett incitament för kontinuerliga kostnadseffektiviseringar. Besparingar är och förblir nödvändiga för att behålla konkurrenskraften i den pågående omställningen av energisektorn. På sikt gör det Vattenfall till ett ännu starkare bolag.

Det andra av våra mål avser kapitalstruktur. Vattenfall har idag två mål för kapitalstruktur eller med andra ord för skuldsättning. Jag förstår att det har skapat komplexitet att ha två mål som försöker mäta samma sak och vi har därför tagit bort ett av dem. Vår bedömning är att nyckeltalet FFO över justerad nettoskuld är det mest relevanta måttet för energisektorn. Det används dessutom av kreditvärderingsbolagen.

Låt mig nu säga några ord om utdelningspolicyn.

Jag förväntar mig att Vattenfall så snart det är finansiellt motiverat återgår till att bli en god utdelare till staten. Jag tycker det ser ganska ljus ut framöver.

Utdelningspolicyn får nu ett något högre och bredare intervall. Anledningen till det är att över tid bör utdelningen inte vara lägre med det nya avkastningsmålet. Eller annorlunda uttryckt; staten räknar med att få ungefär lika mycket tillbaka i absoluta tal från Vattenfall som tidigare. Mittenvärdet i det nya intervallet ska vara utgångspunkten för utdelning förutsatt att bolaget levererar på sitt skuldsättningsmål. Sen är det viktigt att betona att styrelsebesluten om utdelning alltid ska beakta den finansiella ställningen och bolagets strategi.

Låt mig avslutningsvis säga att jag är övertygad om att de nya ekonomiska målen ger Vattenfall möjlighet att bli en ledande och lönsam aktör i omställningen. Nya ekonomiska mål ger också bolaget förutsättningar att sätta långsiktiga strategiska mål för ett hållbart företagande.

Vattenfall är en central aktör i samhällsutvecklingen och en viktig del i hela Sveriges utveckling. Bolaget har en viktig uppgift att säkerställa en hållbar energi- och värmeförsörjning – inte bara för dagen, utan också för framtiden. Långsiktiga förutsättningar är av största vikt för att Vattenfall ska kunna fortsätta investera, stärka lönsamheten och vidareutvecklas.

Jag skulle vilja avsluta med att från Näringsdepartementets sida rikta ett stort tack till alla som bidragit till ekonomiska målprojektet och för ett gott samarbete. Jag vill också varmt tacka Vattenfalls medarbetare, ledning och styrelse för ert arbete under 2017.

Tack för ordet!